

Magyar Vendéglátók Ipartestülete

Gazdasági Programterv

2010 – 2014

Készítette:

Thurzó Béláné

Háber Tamás

gazdasági alelnök

elnök

Tartalom

Bemutatkozás	3
Gazdaságpolitika	4
Turizmus, mint húzóágazat	5
Vendéglátás helyzete a magyar gazdaságban	5
Adózási környezet	5
Áfa	6
Egyéb, gazdasági eredményt befolyásoló költségek	10
Adminisztráció	10
Átalányadózás	11
Statisztika	11
Dolgozói táppénz	12
Munkaegészségügyi orvosi vizsgálat	12
Vendéglátó vállalkozásokat terhelő adók és (működési költségen kívüli) közterhek	12
Munkabér és közterhei	13
Állami szerepvállalás, bürokrácia	13
Vállalkozói ombudsman	14
Ágazati irányítás – mely jelenleg NINCS	14
Kormányzati kommunikáció	15
Ágazati Párbeszéd Bizottság	15
Regionális Turisztikai Bizottság	15
Vállalkozásélénkítés, támogatási rendszer	15
Bankok – hitelek	16
Önkormányzati feladatok	18
Érdekképviselések	19
Élelmiszer kiskereskedelem	20
Élelmiszer nagykereskedelem	20
Étkezési utalvány	20
Jogharmonizáció	21
Magyar termékek	21
Szakképzés	22
Üdülési csekk	23
Reprezentációs költségek	23
Szervízdíj	24
Szerzői jogdíj	24
Dohányzás a vendéglátóhelyeken	24
Energia	25
Energiatakarékos, környezetkímélő szabályozás	25
Saját főzésű pálinka a vendéglátásban	26

Magyar Vendéglátók Ipartestülete

Alapítva 1991.

1138 Budapest, Párkány u. 46.

+36-1-239-9371, +36-1-349-6092

www.mvi.hu

elnok@mvi.hu, titkar@mvi.hu, info@mvi.hu

BEMUTATKOZÁS

A történelmi múltra visszatekintő **Magyar Vendéglátók Ipartestülete** (MVI) 1991-ben alakult újjá, hogy az anno 1877-től Gundel János, majd Glück Frigyes elnöklétével vezetett testület a megváltozott gazdasági viszonyokhoz alkalmazkodva képviselje a magánvendéglátással foglalkozók érdekeit.

Az Ipartestület gyakorló vendéglátó vállalkozókból álló társadalmi szervezet, mely kezdetektől fogva alapvető célkitűzésének tartja a valódi tudáson alapuló **érdekképviseletet**. Legfőbb feladata, hogy *tagjait a vendéglátás működését érintő kérdésekben, jogszabályok megalkotásában, véleményezésében képviselje a kormányzattal folytatott tárgyalások során és érvényre juttassa azok egyedi és sajátos szakmai szempontjait.*

Kiemelt feladatának tekinti ezen kívül a magyar vendéglátás hírnevének ápolását, általa az országimázs jobbítását és tagjainak széleskörű tájékoztatását a jogkövető magatartás érdekében.

A Vendéglátók Ipartestülete ma 56500 vendéglátó vállalkozás bejegyzett munkaadói érdekképviseleti szervezete.

A szervezet működése

A MVI a Fővárosi Bíróság által bejegyzett **társadalmi szervezet**, önkéntes alapon csatlakozó tagjai vendéglátó tevékenységet folytató hazai vállalkozók. A folyamatosan növekvő tagság¹ kategóriánként elkülönül, a TEÁOR szerint valamennyi vendéglátás üzletkörbe sorolható üzlet² szervezetben történő előfordulása jellemző. Valamennyi tagunk **munkaadó, vendéglátó üzletet üzemeltető egyéni- vagy társas vállalkozó**– ezáltal az Ipartestület valójában **munkaadói érdekképviselet**. Az Ipartestület vezetőségi tagjai maguk is a testület tagjai, egyúttal gyakorló szakemberek.

A MVI-t elsődlegesen a mindenkori elnök képviseli, ám különböző szakmai fórumokon a vezetőség további tagjai is prezentálnak. A képviseleti tevékenységet társadalmi munkában, vállalkozásuk terhére folytatják, a szervezet működési költségeit a tagdíjából befolyó összeg, valamint a pártoló tagok (biztosítók, beszállító cégek stb.) támogatása fedezi, éves költségvetés alapján. A fővárosi központú Ipartestület regionális programja 2002 óta intenzívebb, melynek fő célja, hogy régiós központok, megyei testületek hálózatává alakuljon az országos szervezet.

¹ 2003. december: 2.800 vállalkozás; 2005. szeptember: 3.350 vállalkozás, emellett 19 pártoló tag (cégek).

² az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeiről szóló 4/1997. (I. 22.) Korm. rendelet szerint

Mindenkori elnökünk tagja az **Nemzeti Turisztikai Bizottságnak**, valamint tanácsadója az **Országgyűlés Sport- és Turisztikai Bizottságának**, emellett valamennyien számos szakmai szervezet konzultánsa.

Szervezetünk tagjai között megtalálható több, hazai és nemzetközi szinten is elismert szakember, adószakértő és vendéglátó vállalkozói közgazdász, ezen kívül működtetünk közhasznú Alapítványt is.

A vezetőség tagjai az alábbi szakmai testületekben képviselik a vendéglátást:

Országgyűlés Sport- és Turisztikai Bizottsága, Nemzeti Turisztikai Bizottság, Fővárosi Közgyűlés Kereskedelmi és Turisztikai Bizottsága, Ipari Kereskedelmi Érdekegyeztető Tanács, Fővárosi Munkaügyi Tanács, Ipartestületek Országos Szövetsége, BKIK V. Vendéglátás Szakosztály, MKIK Idegenforgalmi Kollégium, Nemzeti Szakképzési Intézet, Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola, Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Békéltető Testület, MUISZ Gasztronómiai és Idegenforgalmi Szakosztály

1. Gazdaságpolitika

A magyar gazdaság kettészakadt. Egyik részéhez a kiváló adottságokkal rendelkező, az európai uniós átlag teljesítményét elérő, sőt azt túlteljesítő, külföldi tulajdonban lévő cégek tartoznak, amelyek meghatározó szerepet játszanak a magyar gazdaság szerkezetének átalakításában.

A másik részét a zömében hazai **mikro-, kis- és középvállalkozások** jelentik, amelyek nagyon kevés saját tőkével, alacsonyabb termelékenységgel, gyenge jövedelmezőséggel működnek, ugyanakkor a munkavállalók meghatározó többségét foglalkoztatják.

A két vállalkozási szférát nem lehet és nem szabad szembeállítani egymással, mint ahogyan nem lehet megkérdőjelezni a működő külföldi tőke hazai szerepvállalásának szükségességét sem. A versenyhelyzetük, működési körülményeik tekintetében – jórészt önhibájukon kívül – rosszabb helyzetben lévő mikro-, kis- és középvállalkozások azonban joggal vetik fel, hogy a politikai ígéretek, látszatprogramok helyett most már konkrét, kézzelfogható és versenyfeltételeket érdemben javító intézkedéseket várnak.

A hazánkban működő vállalkozások versenyhelyzetét több tényező befolyásolja, mint például az infrastruktúra, az úthálózat, a szakmai képzés, a jog- és közbiztonság, a tőzsde, az árfolyam, a fizetőképes kereslet, a lakosság életszínvonala, a nemzetközi helyzet, de a legmarkánsabb **befolyásoló eszköz az adórendszer**.

Rendkívül időszerű mára a gazdasági környezet stabilitásának megteremtése, az átfogó adóreform, a hosszú távú tervezhetőség elérése, melyben az adók és egyéb elvonások, a munkabérek közterhei, valamint az adminisztráció mértéke oly mértékben csökkennek, hogy azok jogkövető magatartással kitermelhetők legyenek és a fejlődést, újratermelést lehetővé tegyék.

2. Turizmus, mint húzóágazat

Nem kétséges, hogy a turizmus öt évtizede a világgazdaság erősen növekvő szektora – ezt a hosszú távú tendenciát eddig az átmeneti visszaesések és ingadozások sem változtatták meg. Évek óta beszélnek arról, hogy az idegenforgalom belátható időn belül a világ legnagyobb gazdasági ágazata lesz, hisz bizonyítottan gyorsabban nő, mint a világgazdaság egésze, mint az áruk és szolgáltatások exportja (Turisztikai Világszervezet WTO, 2001).

A turizmus Magyarországon közel **négyszázezer embert foglalkoztat**, és az elmúlt évek statisztikái szerint a **bruttó nemzeti össztermék (GDP) majdnem tíz százalékát termeli**. Nemzetgazdaságban betöltött szerepe évek óta vitathatatlan, termelékenysége, folyamatos fejlesztésében rejlő lehetőségei miatt általában „húzóágazatként”, „sikerágazatként” emlegetik. Jól mutatja ezt, hogy Magyarországon 1990 és 2009 között a turizmusból származó devizabevételek – rendkívül alacsony importtartalom mellett – megnégyszereződtek.

A turizmus sajátosságát az adja, hogy *egyidejűleg alkalmas a gazdasági növekedés élénkítésére és az egyensúly javítására*. Az egyik legjelentősebb húzóhatással rendelkező ágazat, amely elősegítheti az elmaradottabb térségek gazdasági felzárkózását, a természeti és a kulturális értékek megőrzését és hasznosítását, a lakosság életkörülményeinek javítását.³

A hazai **turizmus bevételeinek negyvenkét százalékát a döntően magyar tulajdonú vendéglátóhelyek produkálják**. Egyértelmű tehát, hogy **a sikerágazat legmeghatározóbb szereplője**, mellyel a belföldi és külföldi vendégek legtöbbet találkoznak, az „élő országmarketing”, **az éttermi vendéglátás**.

3. Vendéglátás helyzete a magyar gazdaságban

Statisztikákból, a szakmai sajtóból is ismert tény, hogy **az elmúlt 18 – 20 év alatt több mint négyszeresére emelkedett a vendéglátó üzletek száma** (kb. 56 ezer), míg az egy üzletre eső **átlagforgalom több mint 40 %-kal csökkent**. A szakmában működő nagyszámú egyéni- és társas vállalkozás, az általuk foglalkoztatott munkavállalók jövője szempontjából meghatározó a turizmus, vendéglátás gazdasági feltételrendszere, a működő környezet, a lehetőségek és korlátok.

Az utóbbi évek turisztikai mutatói, az ágazat által realizált eredmények, a jövedelmezőség erőteljes csökkenése, a fejlesztési források jelentős beszűkülése, ugyanakkor a mind magasabb technikai és egyéb működési feltételek aggasztó jelek a szakma számára.

4. Adózási környezet

Szakmai körökben egyre szélesebb kisvállalkozói réteg ítéli a vendéglátás helyzetét válságosnak. Az EU csatlakozás -a pozitívumai mellett- e réteg számára is a versenyhátrány fokozódását, piacvesztést hozott.

³ Ld. Turizmusfejlesztési Program 2000. szeptember (<http://www.poly-mix.hu/gve/sechenyi/szt-turizmus.htm>)

Évek óta bizonyított tény, hogy **ma egy kisvállalkozónak a vendéglátásban, ha teljesíti jogszabályi kötelezettségeit, a megtermelt bevételből nyeresége nem marad, sőt évek óta növekvő vesztesége keletkezik.** A vállalkozó tőkebefektetésének, tőkekockázatának, a nagy leterheltséget jelentő munkájának „hozama” tisztességes úton az alkalmazotti réteg átlagjövedelmétől messze elmarad (különösen reálértéke tekintetében), jövedelmet – ha termelődik – csak a szürkegazdaságban ér el.

A gazdasági elemzéseinkben gépek, eszközök beszerzésével, az elengedhetetlen fejlesztés és korszerűsítés vagy „rendkívüli esemény” költségvonzatával már számolni sem tudunk.

Árainkat a lakosság fizetőképes keresletének jelentős csökkenése, a fokozódó elszegényedés miatt már nem tudjuk tovább emelni, ugyanakkor a működési költségek folyamatosan emelkednek, így csak a forgalom élénkítésével lehetne javítani a rohamosan romló eredményeinken. Ezt azonban a mai gazdasági szabályozók, a működési környezet lehetetlenné teszik, pedig a pozitív elmozdulás eszköztára a döntéshozók rendelkezésére áll.

5. ÁFA

Az EU-nak külön áfa-irányelve tartalmazza az egységesen követendő keretszabályokat. Eszerint:

- adómértékek: legfeljebb két kedvezményes és egy normál kulcs lehet; a kedvezményes kulcs minimum 5 % kell, hogy legyen, a normál kulcs 15 %-nál nem lehet alacsonyabb
- az egyes termékek, szolgáltatások besorolása a tárgyi adómentesség esetében tételesen és kötelezően előírt, a kedvezményes kulcs alatt pedig legfeljebb azok a termékek és szolgáltatások lehetnek, melyeket az irányelv ugyancsak felsorol (és e körben mind a szálláshely- szolgáltatás, mind a magas élömunka igényes vendéglátás megtalálható).

Mivel a korábbi adókulcs-struktúra (0, 12, 25 %) lényegében megfelelt az előírtaknak, csatlakozáskor csak a 0 kulcsot kellett a minimum 5 %-ra kellett emelni. 2004. január elsejétől az új adókulcs 5, 15, 25 százalék lett. 2006-tól 5-15-20 %, majd szeptembertől 5 és 20% , 2009. júl. 1-től 5 - 18 – 25 %.

A vendéglátást meghatározó ÁFA mértékek (összhangban az alapélelmiszerek, valamint italok és egyéb élvezeti cikkek áfa-kulcsával) 2004-től az alábbiak szerint változtak:

	2004-ig	2004-től	2006.szept. 1-től	2009. jul. 1-től
Ételforgalom	12 %	15 %	20 %	25 %
Ital és egyéb ért.	25 %	25 %	20 %	25 %

A szakmát érintő ÁFA-mértékek folyamatos emelése már önmagában súlyos terhet jelentett a vállalkozásoknak, versenyképességük, piaci pozícióik jelentős romlása mellett likviditási nehézségeket, működésük fenntarthatóságának megrendülését eredményezte

Addig ugyanis, amíg a legtöbb uniós tagország érdemben csökkentette a vendéglátást terhelő ÁFA mértékét, különböző kedvezményekkel segíti a gazdaság felpörgetését, addig a szakma hazai képviselőinek terhe tovább nőtt, és a 2008. évi 686,7 milliárdos forgalom alapulvételével csak az áfa-emelés 2009-ben 15,2 milliárd Ft többlet befizetési kötelezettséggel járt.

Ehhez jött még a tej és pékárura bevezetett 18 %-os áfa kulcs hatása, ami az éttermek 15-17 %-os nyersanyag részarányával számolva további 1,5 milliárd forint befizetési növekedést jelent, mert a késztermék értékesítése a feldolgozás után már éttermi szolgáltatásként 25 %-os áfával terhelt. Az áfa növekedése különösen nagy kárt okoz a gyermekélelmezésben, a munkahelyi vendéglátásban, de kedvezőtlenül hatott a forgalom szerkezetére is, az ételforgalom részarányának 3-5 %-os csökkenése által.

Összességében a vendéglátóhelyek a 2008 évi eredményükhöz képest azonos forgalom mellett 2009-ben csak az 5 % pontos áfa növekedés miatt 16,7 – 17,2 milliárd forint + veszteséget könyvelhetnek el! Ez kigazdálkodhatatlan, különösen csökkenő forgalom és emelkedő költségek mellett! A növekvő megszűnések, üzletbezárások mellett a még talpon lévő vállalkozások a túlélésért küzdenek.

Az ágazat fennmaradása és a multiplikátor hatásának a megtartása érdekében indokolt, a vendéglátás ételforgalmának az áfáját 2010. július 1-től 25 %-ról 18 %-ra csökkenteni.

A 7 %-os csökkentés teremtené meg az ágazat áfa befizetési és visszaigénylési egyensúlyát akkor, ha minden alapvető élelmiszer a kedvezményes 18 %-os áfa körbe kerülhet. Amennyiben csak a jelenlegi, vitathatóan indokolt termékkörnél marad meg a 18 %-os áfa, akkor az egyensúly megtartása érdekében a vendéglátás áfáját 15 %-ra kell csökkenteni.

Ezzel a mértékkel áll be az ágazat áfa fizetési egyensúlya más gazdasági ágazatok szintjére, valamint ezzel az áfa mértékkel lehet olyan mértékű piacélénkítő hatást elérni, mellyel az állam visszakapja az ezt megelőző időszakhoz képest kiesett forgalmi adót és egyéb központi befizetéseket.

Példaként itt említjük meg, hogy a nagy élőmunka igénye, és az ország mezőgazdaságára kiható multiplikátor hatása miatt Franciaországban „védett” ágazatként kezelik a vendéglátást. Ezért a versenyképességének a megtartása érdekében 2009. július 01-től 14.100 Ft / hó / fő foglalkoztatást erősítő, létszámhoz kötött kompenzációval segítik az éttermi vendéglátást.

Azt, hogy a vendéglátást érintő áfa emelése hogyan hat a szakma áfa – kötelezettségére jól érzékelteti az alábbi, valós tényszámokon alapuló elemzés:

A példabeli étterem a szakmai átlagon belüli másodosztályú, 12 fővel üzemelő vendéglátó üzlet, melynek 2004. évi tényadatai, csak az ételnyersanyag és árubeszerzés, valamint vendéglátó szolgáltatás tükrében, 1000 Ft-ban (egyéb működési költségek hatását most kiszűrve):

2004-ben anyag-, árubeszerzés	nettó ár	áfa	Haszonkulcs %-ban	árbevétel	áfa	Forgalommegoszlás
ételnyersanyag 15 %-os	9600	1440	180	30240	4536	68,73
ételnyersanyag 25 %-os	1200	300				
Italok	5450	1362	140	13080	3270	29,73
Dohányáru	640	-	6	678,5	-	1,54
Összesen	16890	3103		43998,5	7806	100

Áfa egyenleg: 7806-3103 = 4703 ezer forint befizetés!

Ugyanez 2010-ben: (változatlan beszerzési és értékesítési adatokkal)

2010-ben anyag-, árubeszerzés	nettó ár	Áfa	Haszonkulcs %-ban	árbevétel	áfa	Forgalommegoszlás
ételnyersanyag 25 %-os	9180	2295	180	30240	7560	68,73
ételnyersanyag 18 %-os	1620	292				
Italok	5450	1362	140	13080	3270	29,73
Dohányáru	640	-	6	678,5	-	1,54
Összesen	16890	3949		43998,5	10830	100

Áfa egyenleg: 10830-3949 = 6881 ezer forint befizetés!

Áfa kötelezettség növekedés: 2010/2004 = +46,3 %

A kötelezettség változása az áfa emeléssel érintett ételforgalom arányának növekedésével egyenes arányban nő, így (az előbbi példából kiindulva) 80 %kos ételforgalom mellett már 18,84 % volt a befizetési kötelezettség növekedése.

Egyértelmű tehát, hogy az áfa kulcs emelése a visszaigénylési jog mellett is a költségvetés bevételeit növelte, a vendéglátásban ugyanakkor vagy az **árrés szűkülését**, vagy a **kényszerű áremelés miatt forgalomcsökkenést**, illetve **likviditási gondot** okozott.

Mindez közrejátszott abban is, hogy a vendéglátás szereplői a feketegazdaságba menekültek!

A vállalkozások döntő többségében fejlesztési, eszközbeszerzési tartalék nincs, a konyhatechnológia korszerűsítése, egyéb versenyképességet javító fejlesztés forrását a vállalkozás kitermelni nem tudja. Ez kényszerűen az egyre növekvő működési költségekhez, a minőség rovásához és a vendégkör fokozatos szűküléséhez vezet. Maradna számára a bankhitel, a pályázati lehetőség, de ez a magyar kisvállalkozások számára nehézkes, hosszadalmas és bizonytalan, sőt elérhetetlen.

A szakmát sújtó elvonások mértéke már ma is meghaladja az uniós átlagot (mintegy kétszeresen), aminek hatását jól tükrözi az idegenforgalmi bevételek mutatójának fokozatos romlása is. (KSH adat)

A magyar lakosság terheinek növekedésén keresztül a vásárlóerő további csökkenését eredményezi szakmánkban. Ezt a tendenciát csak fokozza a klasszikus nagykereskedelmi beszerzési források megszűnése, a bevásárlóközpontok elszívó hatása, a szakma élőmunka- és eszközigényessége.

A Turisztikai Hivatal már 2004. május 20.-i – „2005. évi adómódosító javaslatok” – című feljegyzésében is leszögezte:

„A nemzetközi szakmai szövetségek álláspontja szerint a vendéglátó, szálláshely szolgáltatási és utazási irodai tevékenységek alapszükségletet elégítenek ki és társadalmi célt valósítanak meg. Ezért ezen a területen az Európai Parlament irányelvei alkalmazhatók, miszerint a szakmára kedvezményes kulcshoz közelálló kulcs alkalmazása indokolt.”

(Nem elhanyagolható tény, hogy a hagyományos vendéglátás kézműves tevékenység, és mint ilyen kicsi a termelékenysége és magas a létszámigénye.)

Ennek esélytelensége esetén – a sorrendiséget szem előtt tartva – az alábbi *elvárásokat, javaslatokat* fogalmazza meg Ipartestületünk – a szakma álláspontját tükrözve:

- A munkahelyi és gyermekélelmezés, a közétkeztetés, valamint a kereskedelmi vendéglátásban az **előfizetéses menürendszer kedvezményes áfa kulcsának** biztosítása.
- **Építményadó-kedvezmény** a turisztikai vállalkozások tulajdonában lévő ingatlanra, **hiszen az egy négyzetméterre jutó termelékenység a szolgáltatás jellegéből adódóan sokkal alacsonyabb, mint más kiskereskedelmi és ipari területeken!**

A hagyományos értelemben vett adóelvonások, a közterhek növekedésén túlmenően a vállalkozások versenyképessége **szélesebb működési feltételrendszerre** épül. Jellegüktől

függetlenül e körbe tartoznak minden olyan jogszabályilag megállapított kötelezettségek és egyéb elvonások, melyek jelenösen befolyásolják az üzleti eredményt.

6. Egyéb, gazdasági eredményt befolyásoló költségek

Anélkül, hogy a szakmai indokoltságot elemeznénk, nem hagyható figyelmen kívül az egyes intézkedések költségkihatása, mint:

- HACCP kötelező bevezetése,
- kockázatértékelés (munkavédelem),
- alkalmazottak egészségügyi minimumvizsgálója és alkalmassági vizsgálata,
- szerzői jogdíjak,
- kötelező hatósági vizsgálatok, szabályzatok (munkavédelem, tűzvédelem, érintésvédelem stb.),
- hatósági illetékek növekedése,
- éttermi hulladék (moslék) kezelése,
- környezetvédelmi termékdíj hatásai,
- postaköltségek, bankszámla kts-gek és az infláció hatásaként emelkedő bérleti díjak, áruk és nyersanyagok, egyéb anyagok és szolgáltatások áremelése,
- de negatívan hat a központi energiaár-emelés, a biztosítási díjaknak, alkalmazottak személyi jellegű egyéb költségeinek, és az üzemanyagáraknak a növekedése is.

A vállalkozásoktól jelenleg bármelyik érintett szakhatóság kérhet kötelező regisztrációt és bevallást (pl.: termékdíj kapcsán a környezetvédelmi hatóság), mely mára követhetetlen helyzetet teremt, növeli a vállalkozások bizonytalanság érzetét, büntethetőségét.

Fontos lenne, hogy a vállalkozásoktól a jövőben csak az adóhatóságon keresztül lehessen bevallást kérni. A bevallások indokoltságát, annak mennyiségét csak a vállalkozók kormánybiztosi hivatalának az engedélyével lehessen növelni.

7. Adminisztráció

A magyar vállalkozások adminisztrációs terhelése közel duplája az uniós átlagnak. A legnagyobb adminisztrációs terhet az APEH által előírt kötelező bevallások és az egymást gyakran átfedő adatszolgáltatások jelentik, melyek formájában és tartalmában is szinte évente (vagy év közben is) változnak, naprakész követésük –a bírság veszélyével- jelentős többletmunkát igényel. A szabályozók gyakori módosítása évente új programok megvételét, a továbbképzés többletköltségét vonja maga után.

Az adminisztrációs munka a vállalkozásoknál számottevő munkaerőt és munkaidőt köt le, ebből a hatósági előírások betartása a leginkább megterhelő (házipénztár vezetése, standolás, HACCP előírások adminisztrálása, kötelező statisztikai adatszolgáltatás, alkalmazottakkal kapcsolatos nyilvántartások, banki utalások, stb.).

Növeli a nyilvántartási kötelezettségek számát az egyes adónemek közti összhang hiánya is. Pl. reprezentációs kiadások, természetbeni juttatások, devizás tételek, uniós forgalom, stb. elszámolási szabálya más az ÁFA-ban, mint a társasági adóban, vagy SZJA-ban, ezért adónemenként más szempont szerint kell a költségeket kigyűjteni, nyilvántartani.

Az összhang megteremtése nem okozna költségvetési bevétel-kiesést, de csökkentheti az adminisztrációs terhet.

8. Átalányadózás

Szintén az adminisztrációs terhek csökkentését és a mikro- és kisvállalkozók adózáának egyszerűsítését eredményezné a vendéglátásban az átalányadózás lehetősége, mely az Unión belül nem tekinthető ugyan megszokott adózási formának, de nem is ütközik kifejezetten az elfogadott irányelvekkel.

Már az 1980-as években is működött meghatározott üzletkörökre és árbevételi értékhatárhoz kötötten megállapított adóátalány-kategória, de a hatályos SZJA-törvény 50-57. §-a ma is -részletes szabályok mellett - választhatóvá teszi az egyéni vállalkozók és kistermelők részére az átalányadózás lehetőségét. Így pl. a kiskereskedelmi tevékenységet végző főállású egyéni vállalkozó éves 100 millió Ft árbevételig választhatja ezt az adózási módot, amelynél 93 % költséghányad levonásával állapíthatja meg adóalapját.

Ezt a lehetőséget kellene – ugyancsak szabályozott feltételekkel- a magánvendéglátást képviselő kisvállalkozói körre is kiterjeszteni (mind az egyéni, mind a társas vállalkozásoknál), amely nem elsősorban az adóterhek csökkentését, mint az adózási feltételek egyszerűsítését célozná.

A részletes feltételeket meghatározni csak a várható gazdasági és pénzügyi környezethez igazítva lehet. A vendéglátás sokrétű tevékenységéből kifolyólag eltérő mértékeket kell alkalmazni az italboltok, eszpresszók, cukrászdák, büfék, ételbárok, gyorséttermek, és hagyományos éttermek adózására, de meghatározó tényező az üzleti árrés-szint, az alkalmazotti létszám, a működési környezet, stb. Próbaszámításaink azt igazolták, hogy a termelékenységet, és a költséghatékonyságot minden esetben figyelembe kell venni, hiszen adózás szempontjából meg kell különböztetni a tömeggyártást és értékesítést a kézműves hagyományos éttermi vendéglátástól.

A jelenlegi adózási rendszer, a magas áfa, az élőmunka magas költségei más adózási koncepciót tesznek szükségessé, mint egy reálisabb elvonási rendszer, alacsonyabb áfa-mérték, vagy kifejezetten a vendéglátásra megállapított alacsonyabb átlagkulcsos rendszer. Egy új átalánydíjas adózás részletei csak akkor körvonalazhatók, ha ismertté válik a kormány új pénzügyi politikája. Ennek ismeretében, az alapelvek és a részletek kidolgozásában a vendéglátás szakmai sajátosságainak alkalmazására szívesen állunk rendelkezésre.

9. Statisztika

A GKM, az ÖTM, illetve a Magyar Turizmus Zrt. gazdasági elemzései, tanulmányai szinte teljesen a szállodai forgalomelemzésre épülnek (szálláshelyek, vendégéjszakák, turizmusból származó bevétel, szállodafejlesztések, szobafoglalás stb.), de a pályázati lehetőségek tekintetében is mostohán kezelt a vendéglátó szakma.

Történik ez annak ellenére, hogy a turizmuson belül a vendéglátás mind árbevétele, mind pedig a foglalkoztatottak létszáma alapján nagyobb súlyt képvisel. A valós szakmai teljesítmények követésére át kell dolgozni a KSH jelenlegi adatbegyűjtési rendszerét.

Javasoljuk, hogy ez, az Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalon keresztül történjen meg. Ezzel, korrektebb, naprakészebb információkat lehetne begyűjteni, és valószínű, hogy létszámot lehetne csökkenteni a KSH – nál.

10. Dolgozói táppénz

A jelenlegi rendszer a munkaadókat sújtja, nincs a munkavállalók oldalán visszatartó erő. E miatt komoly többletköltsége van a vállalkozónak és az államnak egyaránt. Ennek megszüntetése érdekében a körzeti orvosokat érdekelté kell tenni, hogy indokolatlanul ne írjanak ki senkit táppénzre. A munkaadó által jelenleg fizetendő betegszabadság idejét folyamatosan vissza kell csökkenteni nullára, vagy az Egészségbiztosító által kifizetett táppénz 1/3-ának munkáltatóra történő terhelését kell megszüntetni, mert a magas járulékkerhek mellett e további, kettős kötelezettség már indokolatlan.

11. Munkaegészségügyi orvosi vizsgálat

A kisvállalkozások esetében ennek kötelező fenntartását, ezzel együtt ennek munkáltatói terhét 20 fő foglalkoztatási létszám alatt meg kell szüntetni. Ezekben az esetekben a munkavállaló háziorvosa lássa el a munkaegészségüggyel kapcsolatos feladatait.

12. Vendéglátó vállalkozásokat terhelő adók és közterhek (a működési költségeken kívül)

- vállalkozói szja
- társasági adó
- áfa
- természetbeni juttatás közterhei
- osztalékadó
- cégautó adó
- gépjármű súlyadó
- személygépkocsi vagyonadója
- játékadó
- jövedéki adó (áttételesen)
- szerzői jogdíjak
- eljárási illetékek
- környezetvédelmi díj
- iparüzési adó
- építményadó
- gépjármű- és vagyonbiztosítás
- hitel esetén kamat, kezelési ktg.
- környezetvédelmi termékdíj
- ráfordítást terhelő, vissza nem igényelhető áfa
- társaságok éves beszámolójának közzétételi díja
- ügyvédi és közjegyzői díjak
- energiaadó áttételesen
- közműfejlesztési hozzájárulás

- bankszámla kezelési ktg

A vendéglátást sokan a szürkegazdaság részének tekintik, de elfeledkeznek arról a tényről, hogy az ágazat, a kereskedelem egyéb területeihez képest csak magas, jól képzett alkalmazotti létszámmal tudja elérni eredményeit. Éppen ezért hatványozottan sújtja ezt a vállalkozói kört a munkabér és ráakódó közterhek rendkívül magas aránya.

Ennek érdemi csökkentése esetén a **magas élőmunka-igény** miatt a vendéglátás a foglalkoztatás bővítésének egyik kiemelt területe lehetne.

13. Munkabér és közterhei

- nyugdíjjárulék
- egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék
- szakképzési hozzájárulás
- rehabilitációs hozzájárulás
- foglalkozás eu.
- szolgáltatás
- természetbeni étkezés vagy étkezési utalvány
- utazási ktg. térítés (vidéki dolgozó)
- vállalkozói kommunális adó (létszám után)
- betegszabadság
- munkáltatói táppénz-hozzájárulás

14. Állami szerepvállalás, bürokrácia

A közszférában foglalkoztatott 810 ezer fő – a 3,9 millió munkát végzőhöz képest – arányait tekintve elfogadhatatlanul magas. Az államigazgatás drága, továbbra is az igazgatási feladatok dominálnak, az állam szolgáltató szerepének vállalása csak árnyaltan érződik, és a munkavégzés hatékonyságáról vagy annak vizsgálatáról nincsenek információk. A minisztériumokban, államigazgatási intézményekben és az állami tulajdonnal létrehozott kht.-kban jelenleg foglalkoztatottak száma lényegesen meghaladja a rendszerváltáskori állományi létszámot.

Az önkormányzatok nagy része forráshiánnyal küszködik és gazdálkodása deficitese, adóbevételeiket és a költségvetési támogatások 60-70 százalékát működési kiadásaira fordítják. A rendszerváltáshoz képest megduplázódott az önkormányzatok száma, és a több mint 3200 működő önkormányzatnak munkavégzésében sokkal hatékonyabb és szolgáltatóbb jellegű feladatokat is el kellene látnia. Érzékelhető, hogy a politika mereven ragaszkodik a jelenlegi önkormányzati rendszerhez, és a lassan vajúdo régiók kialakítását is összevonás helyett bővítéssel képzei el. Tény, hogy számos területen az önkormányzatok jelentik szinte az egyedüli foglalkoztatási és megélhetési lehetőséget, és bázisterületei a politikai pártoknak.

Megoldás: **államháztartási reform** keretében a parlamenti kétharmados törvények megváltoztatásának segítségével olcsóbbá, egyidejűleg hatékonyabbá tenni az államigazgatási és önkormányzati rendszert. Az állampolgárok és a vállalkozók nagy része észre sem venné, ha ezen a területen 30-40 százalékkal kevesebb foglalkoztatott lenne.

Indokolatlanul magas létszámmal dolgoznak a hatósági jogkörrel felhatalmazott szervezetek. Ők önállóan hozhatnak meg a vállalkozásokkal szemben adatszolgáltatási kötelezettségeket, melyek nem teljesítése komoly szankciókkal jár.

Ilyen például a környezetvédelmi hatóság, kiknél külön kell regisztrálni, hogy környezetvédelmi bevallást lehessen tenni.

Nyilvántartást kell vezetni a napi kommunális hulladék mennyiségéről (szemét, fűrészt olaj, moslék, stb.), melyből évvégén összesített bevallást kell adni.

A környezetvédelmi termékdíj fizetési kötelezettség jelenlegi rendszere, melyet a VPOP felé kell bevallani (csomagolóanyag jelentés) követhetetlen.

Nemleges bevallás elmaradása esetében is már 200 ezer forint bírságot vethetnek ki csupán azért, mert nem adta be a vállalkozás a bevallását.

Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal állategészségügyi élelmiszerbiztonsági oktatásra kötelezi évente a vállalkozások dolgozóit, melynek összege 12.000 Ft / hó.

Jövedéki termékek standolása (leltározása) havi zárással.

A házi pénztár vezetése teljesen indokolatlan a mikro- és kisvállalkozásoknál, hiszen olyan pénzügyi nyilvántartási kötelezettséget jelent, mint a milliárdos forgalmú nagyvállalatoknál, ahol külön pénzügyi osztály van.

Stb.

Munkájuk felett nincs kontroll, a vállalkozók terheinek a növelésének nincs határa.

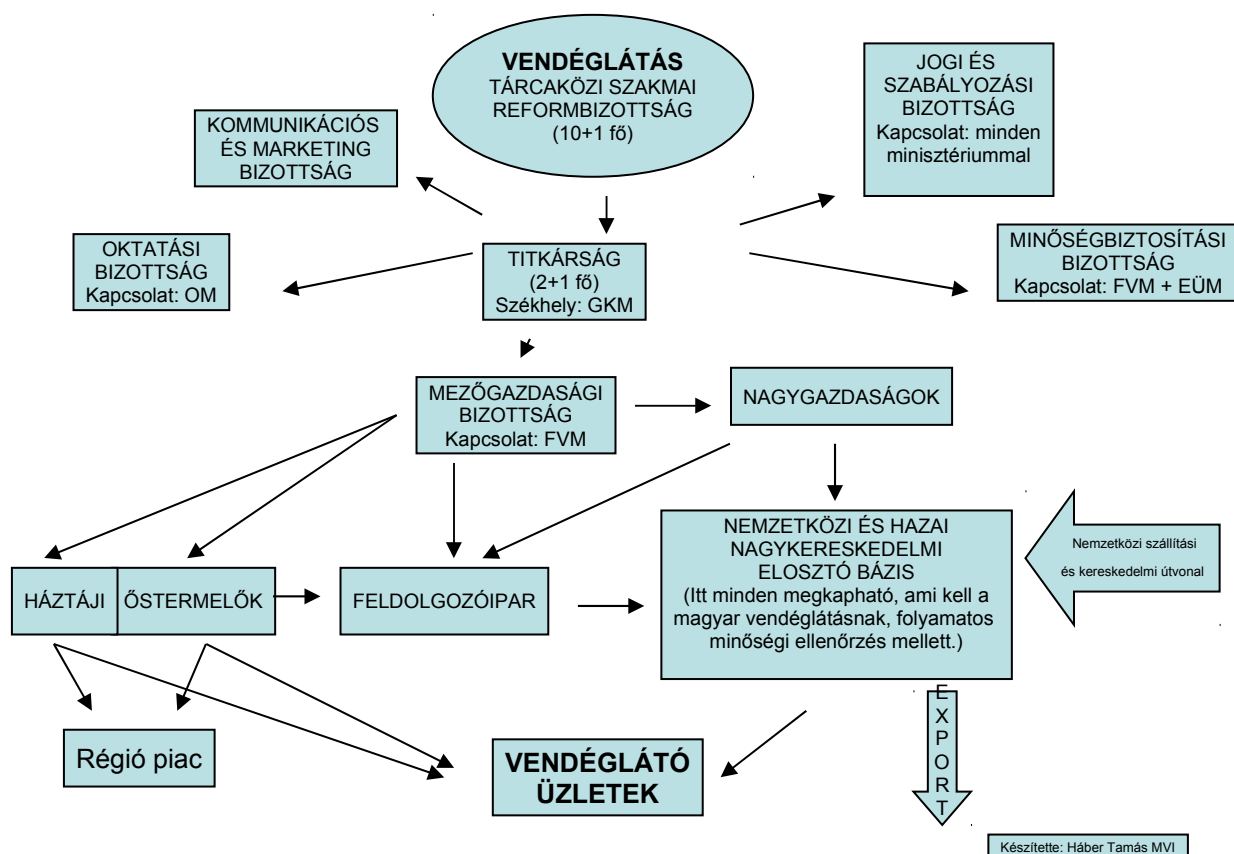
A vállalkozások a megtermelt adójukból ma már nem bírják fenntartani a jelenlegi államapparátust, ami melegágya a túlzott bürokráciának és a korrupciónak. Végre működtetni kell az **egyablakos rendszert,** mely biztonságot és garanciát kell, hogy nyújtson minden induló és működő vállalkozásnak.

15. Vállalkozói ombudsman

Igen fontos lenne, hogy országgyűlési biztos felügyelje a mikro- és kisvállalkozások érdekeit. A jelenlegi túlszabályozott gazdaságban a hivatalok saját hatáskörükben, egymástól sok esetben függetlenül szinte mindent megtehetnek. A vállalkozások bürokratikus túlterheltségének, az indokolatlan bírságoknak, vagy azok mértékének kontrolálására indokolt egy ilyen hivatal működtetése.

16. Ágazati irányítás – mely jelenleg NINCS

A turizmus központi irányításának sem „kedvelt” területe a vendéglátás. Nincs szakmai vezetés, nincs ágazati stratégia. Az irányítás, a szakmai tudás hiánya miatt más jól irányított ágazatoknak vagyunk kiszolgáltatva. A vendéglátás speciális jogi működési feltételeit más szakminisztériumok szabályozzák, az ágazatot felügyelő tárca csupán véleményez. Ezt a gyakorlatot meg kell fordítani. Gyakorló szakemberek bevonásával létre kell hozni a vendéglátás ágazati vezetését. Ennek rendszerét az alábbiakban képzeljük el:

17. Kormányzati kommunikáció

Be kell fejezni a vállalkozások szembeállítását a lakósággal, véget kell vetni a „kommandós”, bűnözőkkel szemben alkalmazott módszerekkel. Ha az országunk - beleértve az önkormányzatokat is – a vállalkozásokból akar megélni, akkor azokat nem ellehetetleníteni, hanem korrekt működési szabályokkal menedzselni kell.

18. Ágazati Párbeszéd Bizottság

Az **Ágazati Párbeszéd Bizottságok** jogi státuszának törvényi szabályozását meg kell oldani, mert a jelenlegi formában a kisvállalkozásoknak nincs **közvetlen** érdekérvényesítési (tárgyalási) pozíciója. Az ágazat munkáltatói reprezentativitását törvényben kell rögzíteni. Hosszú távú kurzusokon (kormányokon) átívelő megállapodások kötéssenek a központi szervezetek között, melyek nem megváltoztathatók, bármilyen párt is van hatalmon. Új kérdéseket csak a gazdasági partnerek előzetes megállapodásai alapján lehessen újra felvetni.

19. Regionális Idegenforgalmi Bizottságok - A jövőben legyenek Regionális Turisztikai Bizottságok!

A Regionális Turisztikai Bizottságokban gyakorló szakemberek mellett kapjanak helyet a szakmai és érdekvédelmi szervezetek. Működésükkel segíteni, koordinálni kell a területükön működő TDM szervezeteket. Összetétele egyezzen meg a Nemzeti Turisztikai Bizottság összetételével.

20. Vállalkozásélénkítés, támogatási rendszer

A gazdaságpolitika valamennyi fejlett országban megkülönböztetett figyelmet szentel a kis- és középvállalkozásoknak. Az egyik érvelés szerint a piacgazdaság életető eleme a verseny, és **a kisvállalkozások védelme a versenyt erősíti**. Másik érv a támogatás mellett az, hogy olyan rétegeket kell segíteni, amelyeknek különben kevés lehetőségük lenne önálló egzisztencia, a mikro szintű fenntartható növekedés megteremtéséhez.

A 90-es évek óta Magyarországon is a hivatalos gazdaságpolitika részeként stratégiai kérdéssé vált a kisvállalkozások fejlesztése. Ugyanakkor az eddigi támogatáspolitika, a gazdasági szabályozórendszer csak elviekben működött, gyakorlatban ma mindinkább a bizonytalanságot erősíti.

A 90-es évek második felétől a piaci szereplők száma a többszörösére nőtt, a vállalkozások között erős gazdasági verseny bontakozott ki, fejlődésük azonban megtorpant, növekedési lehetőségeiket blokkolta a tőkeszegénység, a vállalati és a lakossági fogyasztás érzékelhető erőteljes csökkenése.

A mikro- , kis- és középvállalkozások adják a bruttó hazai termék csaknem felét, és a munkahelyek 2/3-át. Éppen ezért kiemelt feladat a működési feltételeik javítása, versenyképességük erősödése, hogy fejlődésük meghaladja a nemzetgazdaság növekedési ütemét. Ennek elemeként fontos az adminisztrációs terhek radikális csökkentése, a közteherfizetés egyszerűsítése és a hitelfeltételek javítása. (Kormányprogram 1998)

Hogy ma, tizenkét évvel később hol tart e célok megvalósítása, azt mindenki saját vállalkozásán, környezetén lemérheti. A kisvállalkozások jelentős hányada tönkrement, a meglévőket a fejlesztési lehetőségek hiánya jellemzi, piaci pozíciójának megtartásáért, a talpon maradásért küzdenek.

A vendéglátásban is jól érzékelhető ez a tendencia.

21. Bankok – hitelek

Alapvető ok a **tőkehiány**. Korábban a Széchenyi tervvel, illetve az azóta kiírt pályázati lehetőségekkel csak kevesen tudtak élni, hiszen a beruházásokat minden esetben meg kell előlegezni. A támogatásokat ezért leginkább azok tudták igénybe venni, akiknek egyébként is volt tőkéjük. A vendéglátás részére ezen pályázati lehetőségek köre egyébként is erősen korlátozott.

Hasonlóan rossz a helyzet a **bankhitel felvétel** lehetősége terén is. A rendkívül *bonyolult hitelkérelem* összeállítás, az *elvárt magas fedezeti arány és nyereségráta*, a *magas banki kamatok* szinte teljesíthetetlen feltételeket jelentenek a kisvállalkozások számára. Kormányzati szinten sajnos többször elhangzott, hogy a turizmus – ezen belül a vendéglátás – nem szorul állami támogatásra, és ennek a megalapozatlan véleménynek a hatása érzékelhető minden szakmai vonatkozásban.

A vállalkozások kétharmada hitel nélkül gazdálkodik. Az alkalmazott nélküli, valamint mikro- és kisvállalkozások jellemzően a rövid lejáratú hitelek 11, a hosszú lejáratú hitelek 7

%-ával rendelkeznek csupán. Ha a finanszírozáshoz külső forrásra van szükségük, akkor rokoni, baráti segítséget vesznek igénybe.

A jelenlegi bankrendszer a kis- és közepes vállalkozások fejlődését nem teszi lehetővé. Így a közeljövő elsődleges feladata kell, hogy legyen kis- és közepes vállalkozások valódi támogatási rendszerének létrehozása, valamint a megerősítés és versenyképesség megőrzése miatt **alacsony kamatozású, hosszúlejáratú** hitelekhez való hozzájutás lehetőségének megteremtése és a **hitelképességi nyilvántartás**.

Szerencsésnek tartjuk a **Széchenyi kártya** bevezetését és annak bővítését, ma ez a konstrukció jelenti a vállalkozások számára az egyedüli forgóeszköz-támogatási lehetőséget, a kártya bonyolítási és technikai feltételei a legkedvezőbbnek mondhatók. Fenn kell tartani a Széchenyi kártya kamattámogatási rendszerét.

Ugyanakkor a vendéglátó vállalkozások **pályázati támogatási rendszere** aránytalanul gyenge a szakma által termelt adóforintokhoz képest. Az érvényes pályázatokra jelentkezők száma egyértelműen mutatja, hogy a kiírások nem vonzóak a vállalkozások számára, mert a vissza nem térítendő pályázatokon kívül a felvett hitel törlesztését alá kell támasztani a megfelelő bevétel-növekménnyel (ami ma nem realizálható), és ezután adót is kell fizetni. Ma már köztudomású, hogy a túladóztatás és gyenge jövedelmezőség miatt több vállalkozó sem hitelhez jutni, sem pályázni nem tud! A pályázathoz szükséges önrészt sem tudja biztosítani, nem beszélve az utólagos finanszírozásról.

*Az Európai Unió gyakorlata bizonyította, hogy a jó és stabil gazdaság – melynek jövője is van – a mikro- és kisvállalkozásokon alapul. (Az EU-ban a mikrovállalkozások számaránya az összes vállalkozást tekintve 85-99% között mozog.) Támogatásukban az állami szerepvállalás folyamatos, **míg országunkban nyilvánvaló tendencia a kicsik kiszorulása a piaci versenyből.***

A fentiek tükrében pályázatkirásra az alábbi javaslatokat tesszük:

- magyar tulajdonú bevásárlóközpontok létrehozása a magyar mezőgazdaság termékeinek forgalmazására,
- vissza nem térítendő támogatás kisvendéglők, büfék számára, a technikai és technológiai háttér korszerűsítésére, a hagyományos családi vendéglátás fejlesztésére (konyha, hűtés, tárolás, szellőzés, számítógép rendszerek),
- külföldön való magyar vendéglők nyitására (*Feltételekhez kötött* támogatás a magyar konyha megjelenítése és népszerűsítése céljából),
- a szakmai oktatás átalakítására, szakkönyvírásra,
- a mikro- és kisvállalkozók munkaadói érdekképviseleteinek gazdasági megerősítésére,
- a gyermekétkeztetés konyhatechnológiai és járműberuházásaira,
- a gyermekétkeztetésben vissza nem térítendő támogatás új konyhák építésére és a régiók korszerűsítésére,
- a gyermekétkeztetéshez való változatlan hozzáállás esetén pályázat árkiegészítésre.

Bár a pályázatok sokat segítenek bizonyos területeknek, mégis a **hosszúlejáratú alacsony kamatozású** kölcsön megteremtése és igazságossága lenne a stabil gazdaság létrehozásának egyik alapfeltétele, mely hitelképességi nyilvántartáson alapulna és esélyt teremthetne a magyar kisvállalkozók részére.

A bankok **hitelképességi nyilvántartása** megszüntetné a hitelfelvételekhez és pályázatokhoz minden alkalommal szükséges tortúrát.

A bankok méltánytalanul alacsony (0,1 – 0,25 % közötti) kamatot fizetnek a vállalkozók bankszámláján tartott pénzre. **A kisvállalkozók érdekében a vállalkozói számlán tartott, nem lekötött éves átlag összege után köteles legyen minden bank az éves átlag kamatával jóváírni minden negyedév fordulónapján a kamatot a vállalkozások felé, hiszen annak ellenére, hogy a vállalkozások ezt nem kötik le, a pénzt a bankok használják.** (Az állam minden vállalkozás számára kötelezővé tette a banki számla vezetését, de nem korlátozta a vállalkozások felé felszámolható költségeket. Ma nem éri meg a vállalkozásoknak bankban tartani a pénzüket, ezen a kényszeren alapuló gyakorlaton a vállalkozások életben tartásának az érdekében változtatni kell.)

A bankok számla-kezelési költségeit kormányrendeletben kell maximálni, mert a költségek felszámításának jogcíme és mértéke ma határtalan.

22. Önkormányzati feladatok

Javaslatunk:

- Az **önkormányzati törvényt** összhangba kell hozni a vállalkozói érdekekkel (pl. a közterület foglalási díjak meghaladják az ingatlan nm-re eső gazdasági költségeit).
- A vállalkozások **területi védelmét** biztosítani kell az alkalmi kitelepülésekkel szemben – elfogadhatatlan az, hogy egy adófizető vállalkozás üzleti környezetében ideiglenesen a helyi önkormányzatok kitelepüléseket engedélyeznek.
- Nem értünk egyet a **helyiséggazdálkodási törvény** azon passzusával, mely egy év türelmi idővel kártalanítás nélküli felmondást tesz lehetővé (a vendéglátó vállalkozások több tízmilliós befektetéssel jönnek létre, melyek értéküket veszítik a szerződés megszüntetésével, ezért azok kártalanítása vagy a tevékenység folytatása esetén a beépített vagyontárgyak megtérítésére van szükség).
- Az önkormányzatok legyenek kötelesek az **ágazatból befolyt helyi adókat** elkülönítve kezelni és azokat törvényben meghatározott mértékben és kimutatva visszaforgatni az ágazat működését segítő fejlesztésekre.
- **Működési engedély** kiadásának feltétele kell, hogy legyen az Ipartestület hozzájáruló véleménye, mely a szakmai felkészültséget garantálja. Meggyőződésünk, hogy működési engedélyt csak több éves szakmai tapasztalattal bíró, az adott területre vonatkozó szakmai végzettséggel rendelkező, az adott vállalkozásban dolgozó személy kaphat.

23. Érdekképviseltek

Egy demokratikus társadalom egészséges működésében nélkülözhetetlen szerepet töltenek be az érdekképviseltek: megjelenítik az összes érdeken belüli részérdekeket, és döntő szerepük van abban, hogy az emberek véleménye ne csak a négyévenkénti parlamenti választásokon nyilvánuljon meg. Annál erősebb egy társadalom, minél jobban érzi, hogy csoportérdekeit ilyen módon tudja érvényesíteni, ezért érdekképviseltek mögé áll, fenntartja azt, részvételével ellenőrzi, és munkájával támogatja működését.

A rendszerváltás óta évről-évre világosan megfigyelhető az a jelenség, hogy a kisvállalkozások működését bizonyítottan próbára tevő gazdasági környezetben mind nagyobb igénye van az embereknek a szakmai hovatartozás érzésére, illetve gazdasági érdekeik specifikus érvényesítésére – tehát az érdekképviseltekre. A kormányzattal ugyanis csak egy jelentős taglétszámú, döntően önös érdekeket szem előtt tartó szövetségen keresztül lehet eredményesen kommunikálni,

Másfelől a szakmai érdekképviseltek létjogosultságát adja az is, hogy a piaci túlkínálatból alapvető jelentőségű az etikátlan pénzhajhászok (lásd például az éttermi túlszámlázók), a szakma hitelét rontó, az egész országnak erkölcsi és anyagi kárt okozó vállalkozók kiszűrése, mely szintén egy mértékadó érdekcsoport szűrőjén keresztül valósítható meg.

Ennek kapcsán szükséges:

- Hivatásos érdekegyeztetésről szóló törvény (**érdekképviselési törvény**) létrehozása. (Érdekképviselési törvény hiányában az adófizetőnek nincs érdemi beleszólása saját gondjai orvoslásába, a befizetett adók felhasználásának ellenőrzésébe.)

Itt említjük meg:

A világ legtöbb országában **koncessziós törvény** keretében szabályozzák a piaci és a szolgáltatási jogokat, így például, hogy milyen profillal, hány üzlet működhet egy adott térségen belül.

A magyarországi üzletszámok ma már bőven elérték azt a szintet, hogy tisztességes piaci verseny mellett működőképesek tudnának maradni. (Ld. üzletszám és az egy üzletre eső átlagforgalom fordított aránya.) Ezért indokolt a kis- és középvállalkozó magyar polgárok érdekeit védő törvény megalkotása.

A korlátlan verseny rontja a meglévő vállalkozások tisztességes munkafeltételeit és a feketegazdaságot erősíti.

A koncessziós jogok gyakorlását az Ipartestületnek állam által biztosított jog alapján kell felügyelnie.

24. Élelmiszer kiskereskedelem

A vendéglátó üzletek profiljában tevékenykedik sok élelmiszer kiskereskedelmi vállalkozás. Nonstop élelmiszer boltok utcai fogyasztásra értékesítenek szeszes italokat, ezzel csökkentve a vendéglátóüzletek bevételét, adóját.

Törvény tiltja, de senki nem ellenőrzi, és senki nem bünteti ezt az államnak is kárt okozó tevékenységet.

Vasárnapi nyitva tartás

A vasárnapi nyitva tartást minden – vendéglátást kivéve – kereskedelmi, és más tevékenységet folytató vállalkozás esetében be kell szüntetni!

Ezzel az intézkedéssel vissza lehetne hozni a külföldi tulajdonban lévő, multi vállalkozásoktól a forgalmat a magyar tulajdonban lévő mikro- és kisvállalkozásokhoz, mert megnövekedne a hétközi forgalom!

Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy mikor zárva vannak a bevásárlóközpontok, akkor megnövekedik a forgalom a vendéglátásban!

25. Élelmiszer nagykereskedelem

Magyarországon ez a tevékenység az áruházakban megszűnt. Az élelmiszer kiskereskedők és a vendéglátás az alapanyagainak a nagy részét kiskereskedelmi áron kénytelen beszerezni. Az uniós országokban a kiskereskedelemnek és a vendéglátásnak nagykereskedelmi áruházak biztosítják az ellátást, olyan helyen elkülönítve, ahol a lakosság nem vásárolhat. A cash & carry rendszerben csak kereskedők vásárolhatnak, a lakosság nem.

26. Étkezési utalvány

Az étkezési utalványok beválthatóságának rossz jogi szabályozása tette lehetővé, hogy az állampolgárok nem a megfelelő célra használják fel az utalványokat. A hideg étkezési utalványt be lehetett váltani minden vegyesiparcikket is forgalmazó élelmiszer boltban. Ennek következtében sokan tisztítószereket, alap élelmiszereket, vagy iparcikket vásároltak rajta. **A hideg étkezési utalvány így pénzhelyettesítő eszközzé vált.** Mindezt megerősítette az APEH ez év januárjában bejelentett közleménye, mely szankciókat helyezett kilátásba abban az esetben, ha a szja törvény rendelkezéseinek nem megfelelően váltják be az utalványt. Ennek sajnálatos visszavonása azt jelentheti majd, hogy most a meleg étkezési utalványért lehet majd iparcikket, stb. vásárolni.

Meleg étkezési utalvány

Javasoljuk, a meleg étkezési utalvány adómentes kedvezményének a visszaállítását azzal, hogy csak a TEÁOR szerinti önállóan működő melegkonyhás éttermekben legyen beváltható, és tiltsák meg a meleg utalványok beváltásának a lehetőségét benzinkutak szendvicsbárjában, TESCO áruházak grill büféiben stb...

Nem utolsó szempont az sem, hogy a vendéglátásban több adót generál az utalvány, mint a kiskereskedelem.

A meleg étkezési utalvány az egészséges életfeltétel része, mely hozzájárulhat a kormány egészségügyi költségeinek a csökkentéséhez.

Hideg étkezési utalvány

Javasoljuk, hogy ne, vagy minimális mértékben támogassák, de ne is sújtsák adóteherrel a hideg étkezési utalványt, és mivel alacsonyabb szolgáltatási- és árkategóriában élénkíti a piacot (ez nem olyan kedvező az állam számára, mint a vendéglátás magasabb árkategóriájában) beváltható legyen az éttermi vendéglátásban is.

27. Jogharmonizáció

Az uniós direktíváknak való túlzott megfelelés kényszerében a szakmai érdekképviseltek megkérdése nélküli jogalkotási gyakorlat példátlanul szigorú, helyenként ellehetetlenítő működési környezetet teremtett. (ld. HACCP, kockázatértékelés stb.)

Szükségesnek tartjuk **a szakmára vonatkozó törvények, működést behatóró szabályok összehangolását az érdekképviseltek bevonásával.** A vendéglátóipar által teljesíthetetlen jogszabályok azonnali törlése, illetve megváltoztatása elengedhetetlen (pl. HACCP rendszer).

Ehhez kapcsolódva a túlzott adminisztrációs- és anyagi terheket jelentő előírások ellenőrzését végző **hatóságok gyakorlati munkáját,** valamint a **szankciók mértékét** is össze kell hangolni. (A fogyasztóvédelemben aránytalanul magasak a büntetési tarifák, pl. egy 100 Ft-os, légmentesen csomagolt, lejárt szavatosságú, de minőségileg nem romlott fűszer esetén darabonként 50-50e Ft-os bírság kiszabására számíthat a vállalkozó.)

28. Magyar termékek

- Nincs magyar vendéglátás **magyar mezőgazdasági termékek** nélkül, ezért nagyon fontos lenne, hogy a hazai kistermelők minőségi termékei minél rövidebb úton, közvetlenül tudjanak bekerülni a vendéglátásba.
- Indokolt a **közvetlen beszállítások** állami támogatása annak érdekében, hogy a jó minőségű magyar termék ne keveredhessen a silányabb import termékek közé.
- Felül kell vizsgálni az **élelmiszertörvényt,** mely egy általános követelményrendszert támaszt a kis és nagy üzemek felé. Meggyőződésünk (és az Unióban gyakorolt példák

is ezt támasztják alá), hogy a kistermelőknek – termékeik előállításához és piacra jutásához – más, kedvezőbb szabályozó rendszert kell kialakítani. Ennek egyik oka, hogy egy kisüzem – a magas technológiai elvárásokat teljesítve – a saját maga által termelt és feldolgozott termékek mennyiségében a beruházás költségeit nem tudja megtéríteni. Ezért annak érdekében, hogy a magyar háztáji termékek meg tudjanak jelenni a magyar vendéglátásban, az előírtnál kedvezőbb technológiai elvárásokat kell támasztani velük szemben. (Egy magyar háztáji sajttüzem nem tud és nem is akar versenyezni egy tejfeldolgozó vállalattal, ugyanakkor termékei jó minőségűek és keresettek lehetnek.)

- A kiemelt magyar élelmiszeripari és gasztronómiai termékeket **védjegyoltalom** alá kell helyezni. Biztosítani kell az egyedi nemzeti ételeink védelmét, pl. az Újházy tyúkhúsleves, vagy a Szegedi halászlévet – ezeket ne lehessen zacskóba szárítva értékesíteni. Szakmai védjegy katalógust kell összeállítani, mely segítségével meg lehetne oldani az ételek tájegységi védelmét is.
- Korlátozni kell a nagy **áruházláncok** további terjeszkedését, mert azok nem szolgálják a magyar gazdaság fejlődésének érdekeit. A magyar termékek piacra kerülési pozícióját javítani kell, akár külön jogszabályban rögzített feltételekkel.
- A mikro- és kisvállalkozások pozitív diszkriminációjára van szükség (ld. adókedvezmények) mind a mezőgazdaság, mind a kiskereskedelem, vendéglátás terén. Ezt például Lengyelországban kormányzati szinten már ki is merik mondani. **Ausztriában az év bizonyos időszakában a kistermelők adómentesen árulhatják termékeiket.**
- Elengedhetetlen a magyar gasztronómia és magyar mezőgazdaság létfontosságú kapcsolatának központi támogatása, valamint gasztronómiánk, polgári éttermeink, a magyar kép, nemzeti arculat, mint vonzerő következetes megteremtése és védelme.

Magyar termékek nélkül nincs magyar vendéglátás

Az elmúlt évek folyamán eltűntek a magyar vendéglátásból a magyar termékek. Annak érdekében, hogy újra felzárkózhassunk a gasztronómiai nagyhatalmakhoz, újra el kell indítani a zártrendszerben működő háztáji és őstermelői tevékenységet. Ennek érdekében hirdettük meg a **RégiJó Ízek Magyarország** programot, melynek részleteivel külön anyagban foglalkozunk!

29. Szakképzés

- Ágazatunkban az **alap szakmai képzés** rendkívül *színvonalatlan*, elsősorban költségvetési okok miatt.
- Javasoljuk, hogy a vendéglátó **üzletvezetői képesítés** feltétele a szakirányú alapképzés legyen. Elfogadhatatlannak tartjuk a jelenlegi gyakorlatot, mely szerint üzletvezető az is lehet (akár pár hónapos képzés után), akinek nincs alap szakmai képesítése.

- Az olyan gyakorlatorientált szakmák esetében, mint a vendéglátás, a gyakorlati- és nyelvi óraszámok növelése lenne indokolt az egyéb, nem szakirányú tantárgyak terhére.
- Gyakorlati képzést csak *minősített munkahely* végezhesen, a vizsgára bocsátás feltétele a gyakorlati oktató szakmai nyilatkozata, értékelése kell, hogy legyen. Ez növelné a gyakorlati munkahely tekintélyét, morális és szakmai súlyát, szerepét.
- A vendéglátó- és idegenforgalmi szakmában dolgozók a turizmus kirakatában szerepelnek, ezért indokolt, hogy a tanulók szakképző intézetbe történő felvételét **pályaalalmassági vizsga** előzze meg.
- A felsőfokú képzés **anyagi támogatási rendszerét** felül kell vizsgálni, hisz egy gyakorlati szakma elsajátítása költségigényesebb, ezért magasabb támogatási igénye van, mint egy normál képzésnek. Megengedhetetlennek tartjuk, hogy az állami képzési rendszerben működő iskolák a költségtérítéses oktatásban érdekeltek és így sok tehetséges fiatal nem jut lehetőséghez.
- Általánosan szükséges a szakmai oktatásnak, tanulórendszernek, – mint szakmánk fennmaradásának és országunk versenyképességének megőrzése céljából nélkülözhetetlen tényezőnek – a vendéglátás valódi kivánalmainak megfelelő átalakítása.

30. Üdülési csekk

Testületünk folyamatosan jelzi mind a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány, mind a kormányzat felé, miszerint érthetetlen számunkra az üdülési csekk felhasználásának, beválthatóságának jelenlegi rendszere. Nem értünk egyet azzal, hogy az üdülési csekk felhasználható gyógykezelésre, sportolásra, pecázásra, távolsági tömegközlekedésre, utazási irodai fizetésre, tanulásra is.

Az üdülési csekk beváltása a turisztikai környezetben lévő éttermekben legalább ennyire indokolt, és a továbbiakban is fenn kell tartani, ill. a beváltóhelyek körét bővíteni kell.

31. Reprezentációs költségek

A hatályos adótörvény – a korábbi szabályokkal és a nemzetközi gyakorlattal szemben 2010-től nem ismeri el a sokszor megkerülhetetlen reprezentációt a vállalkozás érdekében felmerült költségnek, elszámolását adóalap-növelő tételként rendeli el. Ez az intézkedés szintén a vendéglátásnak okoz súlyos forgalom csökkenést (szakértői becslések szerint a rendezvények, céges fogyasztások 2009. évi 30-40 % - kos visszaesése után idén további 20-30 % csökkenéssel kell számolni), valamint multiplikátor-hatása folytán további veszteséget jelent a nemzetgazdaságnak (különös tekintettel arra, hogy az a cég, aki igénybe veszi a reprezentációt, az áfát nem igényelheti vissza, viszont ahol ez forgalmat generál, ott áfa befizetési kötelezettség sem keletkezik).

A reprezentációs fogyasztás minden esetben számlás, ez segíthetné az ágazat kifehérítését, ennek kapcsán növelhetné, az állam bevéti forrásait.

Javasoljuk az adóteher eltörlést és az eddigi, éves árbevétel 1 %-os elszámolható keretének felemelését 2 %-ra!

32. Szervízdíj

A szervízdíj bevezetése a vendéglátásban (a borra való helyett és mellett) egy hosszantartó, de egyre terjedő folyamat, melynek közvetlen hatásaként már most megfigyelhető az ágazaton belüli legális átlagbér növekedés. A szervízdíj kapcsán a költségvetésnek is többlet áfa- és nyugdíjbiztosítási bevétele keletkezik, ezért **az ilyen típusú jövedelmeket javasoljuk megtartani a jelenlegi (adóterhet nem viselő járandóság) formájában!**

33. Szerzői jogdíj

Testületünk az Artisjus-al – több éves folyamatos tárgyalás után – korrekt feltételeket teremtett a szerzők jogainak vendéglátásban történő érvényesítésére. Kibontakozni látszik az előadóművészek és kiadók önálló tarifabehajtási próbálkozása. **Ezzel azonban már nem értünk egyet, a jelenlegi közös behajtást és tarifamértéket tudjuk csak elfogadni.**

34. Dohányzás a vendéglátóhelyeken

Az ország egészségügyi és gazdasági érdekeivel ellentétes lenne, ha a kocsmákból és éttermekből kitiltanák a dohányosokat. Meggyőződésünk (a nemzetközi tapasztalatok is ezt bizonyítják), hogy **a tiltás komoly forgalomkieséssel és ez közvetve a munkavállalók elbocsátásával jár.**

A kormányzati tájékoztató anyagok minden esetben arról szólnak, hogy a világon sehol nem esett vissza a vendéglátás forgalma a tiltás után. Megdöbbenve vettük tudomásul, hogy a szakmai szövetségek minden országban komoly, (30-40 %-os) forgalom visszaesésről tájékoztattak minket.

Megvizsgáltuk az érintett országok dohányforgalmának az adott időszakokra megadott eredményeit is, melyekből kiderült, hogy a dohánytermékek eladási forgalma csupán 1-2 %-al esett vissza. Ebből és a legújabb amerikai tanulmányokból arra a következtetésre jutottunk, hogy a rendelet kapcsán **a dohányzás nem csökkent, hanem kiszorult az utcákra és a családok otthonába.**

Meggyőződésünk, hogy a nem dohányzó lakosság számára egyik sem jó. Az utcán való dohányzás, a vendéglátóegységek előtti csoportosulás nem visszatartó erő, hanem reklám a dohányosoknak. A lakásban, otthon dohányzók pedig fokozottabb veszélyhelyzetet teremtenek a családtagjaik számára.

A még 1999-ben megfogalmazott előírások szerint **jelenleg el kell különíteni** egymástól a dohányosokat és a nem dohányzókat. Az üzletek előtt elhelyezett tájékoztató matricákkal a vendégek megfelelő elkülönítésének ellenőrzésével vagy a szellőzés technikai paramétereinek előírásával javíthatók a kulturált dohányzás feltételei. Innentől pedig az étterembe betérő vendég eldöntheti, hogy az üzletben található körülmények számára megfelelőek-e vagy sem.

A jelenlegi törvényi szabályozást – annak végrehajtási utasításában - az alábbiak szerint kell módosítani:

- *Minden vendéglátóegység a bejárata előtt legyen köteles tájékoztatni a vendéget, hogy*
 - *Az üzlet füstmentes*
 - *Az üzletben füstmentes és dohányzó terem is van*
 - *Az üzlet csak dohányzó vendégeket fogad*
 - *Az üzlet füstszűrő berendezésekkel van felszerelve*
(A vendéglátó egységek csak bevizsgált szűrőberendezéseket alkalmazhatnak, az adott helyiség légtöbméter igényeinek megfelelően.)

Javaslatunk nem sért állampolgári jogokat, nem súlyosítja sem a dohányzók, sem a nemdohányzók helyzetét, nem hozza hátrányos helyzetbe a vendéglátóegységek üzemelőit, és nem okoz kárt a nemzetgazdaságnak.

35. Energia

A vállalkozások számára nem áttekinthető a jelenlegi energia piac. A szabad energiavásárlás lehetősége biztosított, de nem áttekinthető. A szabad verseny érdekében (mint a biztosítótársaságoknál) az energiaforgalmazással foglalkozó vállalkozások részére legyen kötelező minden év november 30-ig meghirdetni a következő évi tarifákat.

Meg kell szüntetni az alapidíjat, minden kereskedő a fogyasztói árverseny eredményéből gazdálkodjon.

A szolgáltatás tartalmát pl.: gáz esetében nem a végfelhasználónál mérik, hanem előzetes bejelentés alapján a szolgáltató gázátfejő telephelyén. Ennek következtében a mérés eredménye befolyásolható. Ez gyakorlatban annyit jelent, hogy méréskor magasabb az energia tartalma a gáznak, mint a végfelhasználónál.. (Ausztriában és más környező országban 1/3 –dal kevesebb idő alatt meglehet főzni az ételeket, mint Magyarországon.)

A gáznak nincs meg a kellő hő értéke, ezért mind a lakosság, mind a vállalkozások indokolatlanul, de kényszerből több energiát használnak és fizetnek, mint a környező országok polgárai.

36. Energiatakarékos, környezetkímélő szabályozás

A magyar élelmiszer könyv előírásai szerint, kétszer akkora hűtőkapacitást kell használni a vendéglátásban szakosított tárolás címén, mint a többi uniós országban. Ez ma már élelmiszerhigiéniai szempontok miatt nem indokolt. Ezek az előírások többlet beruházásra kényszerítik a vállalkozásokat, ennek kapcsán többlet energiát használnak fel és jobban szennyeznek a környezetet.

A szakosított tárolás egy hűtőtérben is megoldható, nem kell minden termékcsoporthoz külön hűtő!

37. Saját főzésű pálinka a vendéglátásba

Ma Magyarországon bérfőzéssel és kereskedelmi főzéssel lehet pálinkát előállítani. **Bérfőzéssel** a kifőzött pálinka kedvezményes adó megfizetése után mindazoké, akik az összegyűjtött gyümölcsüket kierjesztik, és cefréjüket kifőzetik. Jelenleg 50 hlf (hektoliterfok) pálinkát jogosultak főzteni háztartásonként, amelyet kizárólag saját fogyasztásukra használhatnak fel, és nem kerülhet a termék kereskedelmi forgalomba.

Kereskedelmi főzés során a gyümölcscefrét saját jogon állítják elő és párolják le az üzemek, a nyert pálinka kereskedelmi értékesítésre kerül (saját jogon, vagy más adóraktárba), zárjeggyel ellátva, a teljes jövedéki adó megfizetése után.

A vendéglátás számára szükséges lenne létrehozni egy harmadik úgynevezett gazdasági főzde csoportot, mely Ausztriában az alábbiak szerint működik:

A gazdasági főzdeket az alacsony adómérték teszi vonzóvá és, hogy a főzde nem köteles jövedéki biztosítékot letenni. A kész pálinka pedig nemcsak saját fogyasztásra kerülhet, hanem végfogyasztóknak és a gasztronómiában is értékesíthető. Ezen kívül a főzde bérfőzdeként is működtethető, bérfőzetőnként 200 hektoliterfok kifőzése engedélyezett. Ausztriában mintegy 50 000(!) ilyen főzdet tartanak nyilván.

A pálinkafőzés Ausztriában is jövedéki tevékenység, de az azzal járó adóterhek alacsonyabbak, és a jövedéki ellenőrzés sem olyan szigorú, mint nálunk.

Tisztelt Képviselő úr!

A magyar vendéglátás már most is, a maga – 6-8 % - kos eredményével csökkenteni a nemzetgazdaság produktumát, nincs nagykereskedelem az országban, a termékeket lakossági áron szerzik be az üzletek, 20-30 % - kos beszerzési árhátrányban vannak az uniós országokhoz képest, költségeik, - melyeket nem tudnak érvényesíteni a fogyasztók felé - folyamatosan nőnek, míg az árrés dinamikusan csökken, alkalmazotti létszámukat fokozatosan leépítik, és egyre többen mennek tönkre. Magyarországon a lakosság alig 20 % - a jár vendéglőkbe, míg Olaszországban, Franciaországban, New York Államban 70-80 % - a.

Az adóztatás alapvető célja az államháztartás bevételeinek biztosítása, de úgy, hogy a szabályozás az aktuális gazdaságpolitika prioritásait is támogassa. Kormányaink viszont az elmúlt évek során egyetlen esetben sem tudták felvállalni a nagyobb adóbevételeket eredményező, a szakmák képviselői által javasolt forgalomélénkítő megoldásokat, mindig csupán az előre kiszámítható, tervezhető elvonásokra építették a gazdaságpolitikát.

Épp itt az ideje, hogy a belföldi lakossági forgalom élénkítésére legyen helyezve a hangsúly. Legyen fogyasztó-centrikus és vállalkozóbarát gazdaságpolitikánk, hogy a magyar ember itthon érezhesse otthon magát!

Budapest, 2010. március 10.

Háber Tamás

elnök